

Jánisz a hűtőben kotorászott, miközben Kosztasz hevesen gesztikulálva győzködte legújabb közös szerzeményük, egy Nagy Sándor korabeli amforatöredék régészeti és nem utolsó sorban piaci jelentőségéről. Mint oly gyakran,

38 Benyó Tamás

HÍVATLANUL A PARADICSOMBAN (regényrészlet)

most is eltérően vélekedtek a várható haszonról, melyre az eladásából számítani lehetett. Amíg Jánisz alul-, Kosztasz rendszerint felülbecsülte a szóban forgó műtárgy értékét, mert az egyik a hazai, a másik a nemzetközi

keresletből indult ki a kalkulációk során. Végül mindig sikerült közös nevezőre jutniuk, mielőtt még a becses portéka kiállításra került a turisták által sűrűn látogatott régiségkereskedésben. András, bár alig értett valamit a szóvaltásból, őszinte csodálattal figyelte, mint civakodik a két férfi, miközben ő egy pohár cipurróval a kezében ácsorog a kandallónak támaszkodva. Noha, már a börtönéveket megelőzően is irtózott az olyan férfiaktól, akiket a saját nembeli társaik közelsége hozott izgalomba, most mégis jó érzés töltötte el, hogy tanúja lehet e két ember kiegyensúlyozott, szerető kapcsolatának. Egészen más volt ez, mint mikor a fegyencek csak a megfelelő pillanatra vártak, hogy áldozatukat belekényszeríthessék a testi együttlétbe. Janisz és Kosztasz partneri viszonya, mely éppúgy támaszkodott az egymás iránti elköteleződésre, mint a kölcsönös vonzalomra, nemhogy az erőszakot, de még az aláfélrendeltség lehetőségét is kizárta

Andrásnak még Köves Ede, a kertészet termelési igazgatója mutatta be a kapcsolatukat büszkén vállaló üzletembereket egy baráti látogatás alkalmával, mint olyan megbecsült polgárait az öbölmenti városkának, akikkel érdemes jóban lenni. Köves nem tartotta sokra Andrást, mégis valami megmagyarázhatatlan okból úgy gondolta, felelősséggel tartozik azért, hogy ez a titokzatos fiatalember, akinek volt bátorsága komolyabb nyelvtudás nélkül nekivágni a nagyvilágnak, be tudjon illeszkedni az idegen környezetbe. Ede nem csak bemutatatta ifjú pártfogoltját helyi ismerőseinek, de még a házat is megosztotta vele, pontosabban annak sötét és nyirkos alagsori részét, hogy azt karbantartásért cserébe, kedvezményes havidíj fejében használhassa. Andrást bántotta, hogy Köves nem tartotta őt magával egyenértékűnek, ugyanakkor lemondani sem akart a barátsággal járó előnyökről, melyek a számtalan közös kirándulás és beszélgetés mellett, korlátlan hozzáférést biztosítottak főnöke könyvtárhoz. Hosszú hónapok múlva értette csak meg, pártfogójának legalább akkora szüksége van rá, aki mellett újra és újra megélheti saját feljebbvalóságát, mint amekkora szükségét ő érzi egy támogatónak. Mindamellettt attól sem kellett

tartania, hogy vendéglátója valamiféle szexuális ellenszolgáltatást vár majd el tőle, hiszen jól ismerte rajongását a szép nők iránt. Akárhogy is, András sokkal szívesebben töltött el órákat Jánisz és Kosztasz társaságában a munkaidő végeztével, mint a vele egy nyelvet beszélő atyafiával.

– I must go – mondta, és elindult az ajtó felé.

39

– Wait, please! – váltott görögről angol nyelvre Kosztasz oda-fordulva vendégükhöz, és a bejárattal szemközti komódhoz lépett. – We have a suprise for you. – Hosszasan kotorászott a fiókban, mire rátalált a keresett tárgyra, egy gyöngyházberakásos dobozkára, amit ünnepélyesen átnyújtott a távozó vendégnek.

– What is this? – kérdezte András csodálkozva, majd óvatosan felpattintotta a doboz fedelét. Ám, ami ekkor fogadta, túltett minden elképzelésén. A dobozka, melynek belsejét lila bársony borította egy aranyozott ingát rejtett. Éppen olyat, mint amely látomásban egyszer már megjelent előtte, amint a kerti filagória közepén tátongó lyuk felett kétszer is kilengett egymás után. Képtelen volt megérteni, hogy a jelenés egyik eszköze, mely a magánzárkában átélt teljes elszigeteltségben kelt életre, miként válhatott egyszeriben kézzel fogható valósággá, vagy legalábbis annak kicsinyített, másává.

– We came across it years ago at a flea market, and we knew immediately that we can't leave it there. So we bought it and brought it home with us – kezdett bele Jánisz az inga történek elmesélésébe.

– The truth is, neither of us wanted to sell it. We felt like this object is more than a simple commodity. However it was also clear to us, that even though we bought it, it was not our property. So we agreed to wait until the real owner of this rare and valuable antique turns up.

András bár, nem sokat értett Jánisz elbeszéléséből – lévén, hogy az angol tudása, melyen úgy ahogy megértette magát, még így, több év kint tartózkodás után is, alig valamit fejlődött –, annyit azért kivett belőle, hogy mostantól ő maga is részese e rendkívüli történetnek, mely még korántsem ért véget, sőt talán csak most kezdődik.

– And as time went by, you suddenly appeared – folytatta Jánisz. – We immediately knew that the real owner of this pendulum is you. After that we were just waiting for the right time...

– Which arrived today – vette át a szót Kosztasz. – After all we couldn't just wait forever to give you what is yours anyways. From now on, you have to take care of it, no one will look after it for you.

Ezzel beigazolódtott András sejtése, hogy élete az addigi időszámításból, most egy másikba lépett, melyben ő már nem egyszerű nincstelen lúzer, hanem egy titokzatos, s talán valamiféle varázserővel is rendelkező tárgy birtokosa. Hirtelen újra öt-hat évesnek érezte magát, aki bár tisztában van a

fantáziát és a valóságot elválasztó vörös vonal rettentő erejével, még nem fordított egészen hátat a mesék világának.

A hazavezető út embernagyságú fügekaktuszok, citrom-, és datolyaszilvafák között vezetett. Egyik oldalról a tenger halk zúgása, másikról 40 birkák bégetése hallatszott. Még világos volt, de a földi élet már felkészült az éjszaka sötétjének érkezésére. Az idő megállt a folyvást terjedő térben, miközben András a jövő titkos lehetőségeit ízlelgette csendes magányában. Nem fantáziált, nem tervezgetett, inkább átadta magát a lelkeben pislákoló remény halvány sugarainak, hadd cirógassák belső érzékeit. Könnyűnek, szinte légiesnek érezte magát. Mint rendszerint, most is megállt az útkeresztveződésben, ahol egy kis ortodox kápolna és a belsejében megbújó olcsó ikonosztáz csábította a járókelőt röpké pihenőre. Amint ott állt az andráskeresztekkel díszített kovácsoltvas kapu előtt, eszébe jutott a föld alatt rejtőző kis templom, melyet még a török megszállás idején építettek a környéken élő keresztények, hogy mint annak idején a római katakombákban, titokban megtarthassák az istentiszteletet. Az órájára nézett, s megállapította, ha nagyon siet, még éppen megjárhatja az utat, mely odavezet. Egyébként sem volt kedve túl korán hazaérkezni egy olyan házba, ahol másra sem számíthatott, mint Köves órák hosszat tartó panaszáradatára a rá nehezedő felelősségről, meg különféle nyavalyáiról. Inkább kipróbálja a görög barátaitól kapott ajándékot ott, ahol az talán a leginkább betöltheti eredeti funkcióját, feltéve, ha rendelkezik olyannal. Hiába járt már ott, az épületre most sem volt könnyű rátalálni. Fejtetőig érő gaz, sűrű, tüskés bozótok akadályozták az előrejutásban a járatlan, keskeny ösvényen. Annál jobban meglepődött, amikor a templom beomlott kupolájához érve seregnyi felnőtt látványa fogadta a föld alatt elterülő csarnok közepén. Mind talpig zsákvászonban, derekukon fehér övvel álltak egy hosszúkás asztal körül, melyen egy férfi feküdtt egy csomó kristálypohár és evőeszköz ölelésében. A testet pirosra sült bőr borította, melyen jól látszottak az előkészítés során ejtett vágások. Nem tudni, hogy egy különös szertartás részeként vagy csak a jelenlévők gátlásait feloldandó takarták le az áldozat arcát és szemérmét, de a tetem személyazonossága rejtve maradt. Andrászt szinte beszippantotta a dermesztő látvány, amikor a templom oldalhajójából egy szikár alak lépett elő, egyik kezében egy olajjal teli rézkancsót a másikban pedig egy díszes, görbe tört szorongatva. Bár a ruhája megegyezett a többiekével, derekát az átlagostól eltérően bíborszínű, vastag szíj övezte. Az asztalhoz érve, a kezében lévő kancsó egész tartalmát a tetemre öntötte, miközben rekedtes, mély hangján három idegen hangzású szót ismételtetett. Miután végzett, elkialtotta magát: „Mondd, ki állhat közénk és a hús közé? Ki akadályozhat meg bennünket az Ember felmutatásában, és elfogyasztásában, ha itt vagy közöttünk?”

Andris nem értette, hogyan lehetséges, hogy a szertartásmester magyarul tette fel kérdést. Rémülettel vegyes meglepődésében csak később tudatosult benne, hogy aki csak jelen van, mind rá szegezi tekintetét.

– Isten hozott körünkben, bátor férfiú! – kiáltott oda neki váratlanul a szertartásmester. – Gyere közelebb, ne félj!

41

Noha, Andrásnak esze ágában sem volt közösséget vállalni az asztal körül tolongó sokasággal, valami erő arra kényszerítette, hogy a kupola omladékához támasztott létrán lemászva, a hívogató hang felé induljon. Miközben a résztvevők egyre izgatottabban forgolódtak a helyükön, a lenyugvó nap fénye arany színnel vonta be az asztalon fekvő férfi olajos testét. A szertartásmester törét a férfi húsába vágta, majd kikanyarintva belőle egy szeletet, a mellette álló felé fordult.

– Vedd és edd! Ez itt az Embernek teste, amely erőt ad, s győzelemre visz az ellenségeid felett.

Ezután megismételve szavait, a következőkhöz fordult egy-egy újabb szelettel. Végül Andrásához ért. Ahelyett azonban, hogy neki is felkínált volna egy darab húst, meghajolt előtte.

– El sem tudom mondani, megkora megtiszteltetés, hogy körünkben fogadhatunk, hős férfiú. Kérünk téged, fogadd elismerésünk és hódolatunk.

Még be sem fejezte, mikor megremegett a föld, s mint egy varázsütésre, a szertartásmesternek és a gyülekezetnek is nyoma veszett. Csak az asztal és az áldozat maradványainak helyzete nem változott. András ekkor maradék bátorságát összeszedve, közelebb lépett, és lerántotta a kendőt a tetem fejéről. Az asztalon fekvő férfi ő volt. András legszívesebben kiszállt volna a világból, örökre elfeledve mindent, ami ide és önmagához köti. Egyetlen vonást, hajtincset sem lehetett felfedezni a takarás alól felszabaduló ábrázaton, mely megkülönböztette volna tőle. Tébolyultan szédelgett a sötétedő falak között, míg rá nem talált a létrára, melyen felkapaszkodva végre kiszabadulhatott a romtemplomból. Mikor a felszínre ért, visszanézett, de az asztalt és a rajta fekvő férfi maradványait már nem láthatta.

– Te vagy az? – szólta ki Köves a nappaliból. – Van egy perced?

András belépett a szobába, de ahelyett, hogy köszönt, vagy akárcsak ránézett volna Edére, némán helyet foglalt a legközelebb eső fonott rattanon.

– Köszönöm, hogy még ilyen későn is hajlandó vagy időt szakítani a barátodra. Igazán megtisztelsz – tette hozzá némi szarkazmussal. – Egy fontos dologról szeretnék veled beszélni, de mielőtt még a tárgyra térnék, csak hogy el ne felejtsem, leveled érkezett Budapestről. Fogalmam sincs, ki küldte.

Na mindegy, majd elolvasod. Egészen másról szeretnék beszélni veled. Valamiről, ami bizalmas, ha szabad kérnem, maradjon közöttünk.

András bólintott.

42 – Bizonyára kitaláltad már, miről is van szó. Nos igen, a munkáról, pontosabban... A fene egye meg! Hogy is fogalmazzak, hogy félre ne érts? Valójában, nem is a munka, sokkal inkább a munkamórál, ami hagy némi kivetnivalót maga után. Nem! Nem a te hozzáállással van baj. Inkább azoknak a fránya indiaiaknak a viselkedése okoz egyre nagyobb fejfájást, ami természetesen a többiekre is hatással van, mégpedig, romboló hatással. Nem tudom, te hogyan vagy vele, de engem egyre jobban dühít, ahogy ott lézengenek az ágyások között, mint akik, még fel sem ébredtek álmukból. Be kell valljam, néha úgy érzem, felrobbanok, amikor látom, hogy úgy nyomkodják a földbe a dugványokat, mint valami lassított felvétel. Persze, tudom én, idegen kultúra, idegen felfogás. De hát mégis csak ők jöttek át a mi térfelünkre, nem pedig fordítva. Ez itt Európa, hát tanuljanak meg európai módra viselkedni és dolgozni. Azzal is tisztában vagyok, náluk olcsóbb munkaerőt keresve se találni, mégsem gondolom, hogy ne várhatnánk el tőlük feszesebb tempót a termelékenység növelése céljából.

– Mégis, mit akarsz ezzel? – próbált András akadályt gördíteni a szóáradat elé.

– Válaszolok mindjárt, csak engedd meg, hogy előbb befejezzem gondolatmenetet! Tőlem elvárják, hogy rendet tartsak a munkások között, de kérdem én, mert ha hiszed, ha nem, én is tele vagyok ám kérdésekkel, amiket aztán a kutya nem fog megválaszolni... Ugyan, mi a fenét csináljak, ha ezek csak egymást erősítik a semmittevésben? Én nem tudom, honnan ered a nemtörődőségük. Talán genetikai okai vannak, vagy egyszerűen ezt látták a szüleiktől. Tudtad, hogy ezeknek munkavállaló vízumuk sincs, sőt, némelyik útlevéllel sem rendelkezik?

– Akkor, hogyan tudtak belépni az országba?

– Tudom is én! Kérdezd meg a tulajdonosokat. Az ő ötletük volt távolkeletieket alkalmazni. Talán embercsempészek segítették át őket a határon, vagy átúszták a tengert, hehehe! De a viccet félretéve, nem is az a lényeg, hogy kerültek ide, sokkal inkább, hogy miért nem hajlandóak ennyi idő után sem alkalmazkodni az itteni szokásokhoz?

András jól ismerte kollégáit, hiszen hosszú évek óta együtt rótták a fóliák alatt elterülő ágyások hosszú sorait. Lassú munkatempójuk oka sem volt rejtély előtte. Hamar megértette, nekik nem csak pár évre, de egy egész életre meg kell őrizni a teherbírásukat, ha még évtizedek múlva is gondoskodni kívánnak magukról és a családjukról. Nem beszélve a gyakran negyven fok körüli hőmérsékletről, amellyel számolniuk kell a fólia takarásában az itt dolgozóknak, s amibe ő is majd' belepusztul a nyári műszakok alatt. Csak amíg

ő legfeljebb öt évet tervezett eltölteni a rekkenő hőségben mielőtt egy kellemesebb klímával rendelkező munkahelyre vált, addig ők feketemunkásként kevés eséllyel pályázhatnak ennél jobb körülményekre. Ez persze még nem jelentette, hogy sikerült volna közelebbi kapcsolatot kialakítani velük az elmúlt évek alatt. Csupán azzal, hogy ugyanazt a munkát végezte, 43 jobban beelátott a mindennapjaikba. Emellett persze Ede ellenségségének oka is világos volt előtte: a felsőbbrendűség érzésének igazolása ön-maga és a környezet számára. Dehogyan volt baja az indiaiak teljesítményével, hiszen a termelékenyséjük még így is bőven kimerítette a tulajdonosok elvárásait, de nem viselhette el, hogy nem képes megfelelő mértékben éreztetni velük civilizációs és kulturális fölényét.

– Tudod – folytatta Köves –, ha találnék valakit, aki segítene összerántani a csapatot, valakit, aki belülről ösztönözné őket, akivel összedolgozhatnék, hogy végre rend legyen ebben a kuplerájban, akkor mindjárt más lenne. De hát egyedül... Hiába nézek rájuk, s ellenőrzöm őket naponta többször is, abban a pillanatban, hogy kiteszem a lábam, már áll is a bál, ezt neked még nálam is jobban kell tudnod, hiszen egész nap együtt vagy velük. Szóval, most mondd meg őszintén, kihez fordulhatnék, ha nem egy fajtámbelihez, akivel egy nyelvet beszélünk...

Andrásnak egy pillanatig nem volt kétsége afelől, hogy Ede szerint ő ugyanannyira értéktelen, mint a kollégái. Nem többek ők, legalábbis a Köves-félék szemében, mint eszközei azoknak, aki valamiféle felsőbb kasztba sorolják magukat. Csak azt az egyet nem értette, miért nem zavarja, hogy a környéken élő angol bevándorlók, és a görögök őt ugyanolyan haszontalan aljánépből származónak tartják, kinek a hátrafelé nyilazó barbár ősei nem is olyan régen még a sztyeppéken nyargalásztak céltalanul, s akiknek a nyelvét sehol nem beszélik a világban. Ő, aki se brit, se görög felmenőkkel nem rendelkezik ugyan mit gondol, minek tekintik egy olyan országban, melyet az európai kultúra bölcsőjének is neveznek? De volt más is, ami sehogy se fért a fejébe. Nevezetesen, hogy valaki, aki ennyire rabja a konvencióknak, már ami az átlagtól eltérő értékrendet, szabályokat és szexuális irányultságot illeti, miként barátkozhat Jániszékkal, a homoszexualitásukat nyíltan vállaló helyi üzletemberekkel. Vagy épp a húsfazék közelsége az oka, hogy a legelemibb ellenérzését is hajlandó leküzdeni, ha a személyes előmeneteléről, a helyi elittel való jó kapcsolatáról van szó?

– Őszintén szólva, még most sem értem, miben is lehetnék a segítségedre? – próbált kifarolni András a csapdából, miközben világosan látta, semmi esélye megtartani függetlenségét Köves magánháborújában.

– Úgy gondoltam, kinevezhetnélek műszakvezetőnek. Nem nagy ügy. Te ezzel csak egyfajta közvetítő szerepet töltenél be, se többet, se kevesebbet. Talán még a fizetéseden is emelhetnénk valamicskét. Persze, csak ha...

– Szóval, jelentsem neked, mi zajlik a földiák alatt? Ezt akard?

– Ugyan már! Ki beszélt itt ilyesmiről? Egyébként sem hiszem, hogy helyes lenne ebben a kérdésben ilyen végletesen fogalmazni.

44 Andrásnak, bár gyűlölt visszagondolni a régi időkre, újra eszébe jutottak börtönévei, mikor Edéhez hasonlóan a smaszerek is nekiszegezték a kérdést, vállalná-e a téglá szerepét a rácsokon belül és kívül, cserébe a jobb ellátásért és egy emberségesebb bánásmódot. Ám, amíg ott egyértelmű volt, hogy ha életben kíván maradni a szabadulásig, jobb visszautasítani az effajta rendkívüli felajánlásokat, addig itt fizetés vagy egy kilátásban lévő másik munka nélkül, szinte semmilyen mozgástérrel nem rendelkezett a nyílt ellenálláshoz.

– Te vagy a főnök. Te döntes. – mondta végül. „Nem mintha tehetnék ellene bármit is?” Ezt már csak magában gondolta, nehogy Ede számára is nyilvánvalóvá váljék, mennyire nincs kedve részt venni az ő piszkos kis játékaiban.

– Akkor ezt meg is beszéltük – zárta le a beszélgetést Köves, mint aki jócskán elfoglaltabb annál, hogy a maga dolgán kívül, másról is társalogjon ilyen késő este a beosztottjával.

